

3.4 VESIHUOLTOLIIKELAITOS

Veden myynti m³
2 010 000

Liittymäärä (kulutuspaikat)
9050

Johtoverkosto yhteensä
975 km

3.4.1 Vesihuoltoliikelaitoksen Talousarvioesitys 2025 ja Talousarviosuunnitelma Vuosille 2025–2029

Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

Vastuuhenkilö: Liikelaitoksen johtaja Jukka Sahlakari

Vesihuoltoliikelaitos (myöhemmin liikelaitos) sisältää kolme palveluyksikköä, vesilaitoksen, viemärlaitoksen ja huleveden. Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa eritellään palveluyksikkökohtaisiin käyttötalousosiin. Toiminnalliset suunnitelmat ja tavoitteet laaditaan liikelaitostasolle ja ne sisältävät kaikki palveluyksiköt. Palveluyksikkötasolla seurataan talouden tunnuslukuja, joiden perusteella esim. määritellään taksoja.

Toiminnan kuvaus

Liikelaitos tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätaoisina ja vesihuoltolain mukaisesti liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille liikelaitos toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän laatuvaatimukset täyttävää vettä, joka hankitaan sopimuksen mukaisesti Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymältä (KUVESI). Jätevedet liikelaitos viemäriä ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän (KUVES) verkostoon/tunneliin. Tuusulan kunta on osaomistajana molemmissa kuntayhtymissä. Tunnelin kautta jätevedet johdetaan Helsingin seudun ympäristöpalvelun (HSY) Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle. Erillisviemäroidyillä toiminta-alueilla liikelaitos johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

Painopisteet toiminnassa

Vesi- ja jätevesimäärien arvioidaan kasvavan hitaasti vielä muutaman vuoden. Kuluttajia tulee lisää, mutta veden käyttö vähenee per asukas johtuen mm. energian kallistumisesta ja vähävetisten kalusteiden yleistyessä. Selkeämpi kulutuksen kasvu tapahtuu vasta uusien isojen alueiden (mm. Rykmentinpuiston, Sulan teollisuusalueen sekä Lahelanpelto III) rakentumisen myötä.

Jäteveden käyttömaksua korotetaan vuoden alusta 5 %. Veden- ja jäteveden perusmaksuja noin 10 %. Korotuksien vaikutus on noin 400 000 €/v. Liittymismaksuja, joilla tulisi kustantaa uudisrakentaminen, korotetaan enintään kahden asunnon pientalojen osalta 5 % ja muiden kiinteistöjen osalta 10 %. Korotusten tarve syntyy erittäin laajasta uusinvestointiohjelmasta sekä Järvenpään läpi kulkevan siirtoviemärin uusimisesta. Muina syinä esitettyihin korotuksiin on mm. rahoituksen korkojen sekä rakennus- ja kunnossapitokustannusten nousut sekä henkilökustannusten nousu.

Saneerausvelan kasvaessa liikelaitos panostaa saneeraustoiminnan suunnittelu- ja toteutusprosessien kehittämiseen, toteuttamiseen ja valvontaan mm. koulutuksella. Kehitystoimintaan sisältyy myös kunnan sisäisen yhteistyön ja toteutuksen kehittäminen saneerauskohteissa, joissa saneerataan samalla katurakenne ja vesihuolto. Tämä kehitystyö odottaa rahoituksen järjestymistä teiden perusparantamiseen.

Toimintaympäristön- ja toiminnan muutokset

Suomessa vesihuolto on yleensä ottaen vakaata toimintaa, niin myös Tuusulassa. Maailman poliittinen tilanne tuo edelleen epävakauden ilmapiiriä mm. sähkön saatavuuteen, materiaalien saatavuuteen ja hintoihin. Näihin varaudutaan yhdessä kunnan ja naapurilaitosten kanssa mm. päivittämällä varautumissuunnitelmia, lisäämällä varavoimaa, ennakoimalla materiaalilauksia, jatkuvalla kouluttautumisella sekä yhteisillä harjoituksilla naapurilaitosten kanssa.

Strategian toteuttaminen

Liikelaitoksen vuoden 2025 vuositavoitteet perustuvat Pormestariohjelman, kunnanvuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia palveluyksiköitä.

- Vesihuoltoverkostoiden korjausvelkaselvitys sisältäen mm. investointiohjelma, rahoituksen järjestäminen taksakorotuksilla sekä lainarahalla 10 - 20 vuoden aikajanelle. Työ jatkuu vuodelta 2024.
 - Mittari: asiakirjat laadittu
- Vesijohtoverkoston aluemittausjärjestelmän rakentaminen pilottialueelle
 - Mittari: Mittausjärjestelmän valinta ja pilottialueen rakentaminen ja käyttöönotto

Riskiarvio

Vesihuoltotoiminta on sääriippuvainen. Rankkasateet aiheuttavat riskin jätevesiverkoston ja hulevesiverkoston sekä pumppaamoiden tukkeutumiselle ja tulvimisille. Sateisen ja kuivan vuoden ero pelkästään jäteveden johtamisen ja puhdistamisen kuluissa on noin 15 % eli 130 000 €. Lisäksi tukkeutumisesta ja putkirikot aiheuttavat pääsääntöisesti omaisuusvahinkoja kolmansille osapuolille ja korjauskustannuksia liikelaitokselle. Kustannukset ovat vuosittain 10 000-200 000 €.

Riskejä syntyy myös suppeasta organisaatiosta. Esimerkiksi hallinnon ja työjohdon yksittäiset työtehtävät ja osaaminen on vain yksittäisen työntekijän takana.

Riskien hallintaa hoidetaan mm. sähköisillä MISO-työpäiväkirjalla ja Bildie-työmaapöytäkirjoilla sekä yhteistyöllä naapurivesilaitosten kanssa mukaan lukien yhteiset erityistilanteiden harjoitukset ja materiaalien lainaukset. Liikelaitoksella on 110 KVA:n siirrettävä varavoimakone jätevesipumppaamoiden sähkökatkosten hallinnan varalle. Hankinta tehtiin aikoinaan yhteistyössä naapurilaitosten kanssa. Vuoden 2023 aikana hankittiin yhdessä kunnan kanssa lisää varavoimakoneita erillisen suunnitelman mukaisesti.

Valtakunnallisella tasolla vesihuoltoon valmistui räätälöity riskienarviointisovellus, joka otettiin käyttöön Tuusulassa vuoden 2017 aikana. Sovelluksessa ylläpidetään toimenpideohjelmaa, joka tarkastetaan vuosittain valvontaviranomaisen tarkastuksessa.

Henkilöstösuunnitelma

Vesihuoltoliikelaitoksella on vakituisia henkilöitä 17 ja 1 määräaikainen henkilö joka jää eläkkeelle vuoden 2024 lopussa, tämä paikka täytetään. Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käyttää lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja sekä naapurivesihuoltolaitosten tai kunnan kanssa yhteistyössä organisoituja koulutustapahtumia.

Investointisuunnitelma 2025-2029

Vesihuollon uusinveistoinnit liikelaitos toteuttaa yhdessä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa kunnallistekniikan rakentamishjelman mukaisesti. Kohteet tarkentuvat 2025 rakennusohjelman laatimisen jälkeen. Liikelaitos on mukana suunnittelemassa omalta osaltaan Tuusulan uudisrakentamishankkeita. Liikelaitos varautuu omalta osaltaan jatkamaan poikkeuksellisen isojen kohteiden (Rykmentinpuiston keskusta, Sula III ja Joenrannan alue) rakennuttamista.

Laitoksen omia isoja kynnysinvestointihankkeita ovat Koillis-Hyrylän ja Lahelan siirtoviemärihankkeet sekä Järvenpään läpi menevän Kellokosken pääviemäri saneeraus/laajennushanke yhdessä Järvenpään Veden kanssa. Nämä ajottuvat vuosille 2026 - 2030.

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerausta liikelaitos jatkaa 5-vuotissaneeraussuunnitelman mukaisesti. Saneeraukseen liikelaitos on budjetoanut vuosittain noin 1,7 milj. euroa (lähivuosina tarve nousee 2-2,5 milj. euroon).

Seuraavien lähivuosien investointien määrärahatarve on noin 8 -13 mil. €/v.

Haja-asutusalueen vesihuoltoa liikelaitos rakennuttaa vesihuollon kehittämissuunnitelman (2022) mukaisesti.

Talous ja tuottavuus

	TP	TS	Ennuste	TS	TS	TS	TS	TS
VESIHUOLTOLIIKELAITOS	2023	2024	OVK2/2024	2025	2026	2027	2028	2029
Investointi menojen erittely alueittain	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €
U, ETELÄ-TUUSULA	-4 411	-4 700	-4 600	-2 460	-4 320	-7 000	-5 670	-3 500
U, JOKELA	-1 146	-250	-250	-290	-200	-500	-50	-800
U KELLOKOSKI	-29	-550	-550	-1270	-300	0	-50	-300
U,K, MUUT KOHTEET	-1 843	-2 700	-2 000	-2 800	-4 950	-4 600	-3 800	-4 300
U, Tietokoneohjelmistot								
U, Koneet ja kalusto	-322	-200	-200	-300	-300	-300		
MENOT	-7 751	-8 400	-7 600	-7 120	-10 070	-12 400	-9 570	-8 900

Investointikohteen edessä maininta onko kyseessä K= korvausinvestointi vai U= uusi investointi.

TUNNUSLUVUT	TP	TA	Ennuste	TA	TS	TS	TS	TS
	2023	2024	OVK2/2024	2025	2026	2027	2028	2029
Selite								
Laskutettu vesi m3	1 971 316	2 010 000	2 000 000	2 010 000	2 020 000	2 030 000	2 040 300	2 050 000
€/m3	1,67							
Käyttömaksu	1,4	1,51	1,51	1,51	1,59	1,66	1,75	1,84
Vesijohtoverkoston pituus km	389	394	394	402	406	410	414	418
Mittaamaton vesi %	23%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%
Laskutettu jätevesi m3	1 936 014	1 960 000	1 960 000	1 970 000	1 980 000	1 990 000	2 000 000	2 010 000
€/m3	2,03							
Käyttömaksu	1,85	2,00	2,00	2,10	2,21	2,32	2,43	2,55
Jätevesiverkoston pituus km	391	407	407	411	415	419	423	428
Sadevesiverkoston pituus	174	171	171	172	174	176	178	179
vuotovesi %	41%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%
Saneeraus								
ŠVesijohto m	1480	500	500	500	500	500	500	500
Jätevesiviemäri m	165	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
Jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	0/5	3/50	3/50	3/50	3/50	3/50	3/50	3/50
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	7 736	8 344	8 344	8 754	9 245	9 701	10 153	10 643
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 748	-5 450	-5 450	-5 537	-5 669	-5 782	-5 898	-6 016
Valmistus omaan käyttöön	148	70	70	100	100	100	100	100
TOIMINTAKATE, S*	3 136	2 964	2 964	3 317	3 676	4 019	4 355	4 727
Henkilöstömäärä	16	18	18	18	18	18	18	18
Määrärahan muutos %	0,57%	7,28%	7,28%	1,60%	2,38%	1,99%	2,01%	2,00%
Määrärahan muutos euroina	-27	-371	-371	-87	-132	-113	-116	-118
S* Sitova tavoite								

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	Ennuste OVK2/2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINNAN RAHAVIRTA	(€)	(€)	(€)	(€)	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €	-1 000 €
LIIVEVAIHTO	7 698 535	8 340 000	8 340 000	8 740 000	9 230	9 686	10 138	10 628
Vesi- ja jätevesimaksut (ulkoiset)	7 144 883	7 650 000	7 650 000	8 050 000	8 453	8 875	9 319	9 785
Vesi- ja jätevesimaksut (sisäiset)	314 477	370 000	370 000	370 000	377	381	385	404
Liiketoiminnan muut myyntituotot	239 176	320 000	320 000	320 000	400	430	434	439
Liiketoiminnan muut tuotot	12 488	4 000	4 000	14 000	15	15	15	15
Tuet ja avustukset	24 612							
Valmistut omaan käyttöön	148 385	70 000	70 000	100 000	100	100	100	100
Materiaalit ja palvelut	-3 429 799	-4 001 600	-4 001 600	-4 001 600	-4 102	-4 184	-4 268	-4 353
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 390 270	-1 667 600	-1 667 600	-1 667 600	-1 710	-1 744	-1 779	-1 815
Palvelujen ostot (ulkoiset)	-1 851 602	-2 096 153	-2 096 153	-2 124 171	-2 178	-2 222	-2 266	-2 311
Palvelujen ostot (sisäiset)	-187 927	-237 847	-237 847	-209 829	-214	-218	-223	-227
Henkilöstökulut	-1 168 128	-1 264 584	-1 264 584	-1 351 066	-1 378	-1 416	-1 434	-1 462
Palkat ja palkkiot	-940 427	-1 020 085	-1 020 085	-1 087 332	-1 109	-1 131	-1 154	-1 177
Henkilösivukulut	-227 701	-244 499	-244 499	-263 734	-269	-274	-280	-285
Eläkekulut	-193 840	-204 234	-204 234	-220 621	-225	-230	-234	-239
Muut henkilösivukulut	-33 861	-40 265	-40 265	-43 113	-44	-45	-46	-47
Poistot ja arvonalentumiset	-2 134 687	-2 100 000	-2 100 000	-2 270 000	-2 500	-2 600	-2 700	-2 800
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 134 687	-2 100 000	-2 100 000	-2 280 000	-2 500	-2 600	-2 700	-2 800
Liiketoiminnan muut kulut	-150 522	-183 921	-183 921	-184 000	-189	-192	-196	-200
Liiketoiminnan muut kulut (ulkoiset)	-65 898	-99 000	-99 000	-136 191	-140	-142	-145	-148
Liiketoiminnan muut kulut (sisäiset)	-84 624	-84 921	-84 921	-47 809	-49	-50	-51	-52
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	1 000 884	870 818	870 818	1 047 334	1176	1419	1655	1927
Rahoitustuotot ja -kulut	-482 487	-600 000	-570 000	-700 000	-944	-1259	-1499	-1724
Muut rahoitustuotot	5 105							
Lainojen korkokulut		-112 500	-82 500	-212 500	-456	-771	-1 011	-1 236
Muut rahoituskulut	-92							
Liikekorvaus peruspääomasta (sisäinen)	-487 500	-487 500	-487 500	-487 500	-488	-488	-488	-488
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	518 395	263 895	293 895	347 334	233	160	157	203
Varausten ja rahastojen muutokset	66 945	70 000	70 000	103 000	103	103	103	103
Poistoeron muutos								
Poistoeron lisäys (-)	66 945	70 000	70 000	103 000	103	103	103	103
Poistoeron vähennys (+)								
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	585 341	333 895	363 895	450 334	336	263	260	306
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT								
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,8	-1,4	-1,1	-1,4	-2,7	-4,2	-5,1	-5,7
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,8	-1,2	-1,0	-1,2	-2,1	-3,0	-3,9	-4,4
Voitto, %	6,7	3,2	3,5	3,9	2,5	1,7	1,5	1,9

Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	Ennuste OVK2/2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINNAN RAHAVIRTA	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)
Tulorahoitus	2 654	2 364	2 394	2 617	2 732	2 760	2 857	3 003
Liikelyljäämä	1 001	864	864	1 047	1 176	1 419	1 656	1 927
Poistot ja arvonalentumiset	2 135	2 100	2 100	2 270	2 500	2 600	2 700	2 800
Rahoitustuotot ja kulut	-482	-600	-570	-700	-944	-1 259	-1 499	-1 724
Muut rahoitustuotot	5							
Liikel. korvus peruspääomasta (sisäinen)	-488	-488	-488	-488	-488	-488	-488	-488
Lainojen korkokulut		-113	-83	-213	-456	-771	-1 011	-1 236
Muut tulorahoituksen korjaukset								
Investointien rahavirta	-7 751	-8 400	-7 600	-7 120	-10 070	-12 400	-9 570	-8 900
Investointimenot	-7 751	-8 400	-7 600	-7 120	-10 070	-12 400	-9 570	-8 900
Rahoitusosuudet investointimenoihin								
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 098	-6 036	-5 206	-4 503	-7 338	-9 640	-6 713	-5 897
Rahoituksen rahavirta	5 098	5 706	5 285	4 660	7 360	9 810	7 010	6 200
Lainakannan muutokset		3 000	2 200	3 160	5 860	7 810	4 510	3 700
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta		3 000	2 200	4 000	7 500	10 500	8 000	7 500
Pitkäaikaiseten lainojen väh. kunnalta				-840	-1 640	-2 690	-3 490	-3 800
Muut maksuvalmiuden muutokset								
Vaihto-omaisuuden muutokset								
Saamisten muutos kunnilta	4 017							
Saamisten muutos muilta	114							
Korottomien velkojen muutos kunnalta	1 209	1 706	1 685					
Korottomien velkojen muutos muilta	-242	1 000	1 400	1 500	1 500	2 000	2 500	2 500
Muut maksuvalmiuden muutokset	5 098	2 706	3 085	1 500	1 500	2 000	2 500	2 500
Rahavarojen muutos		-330	79	157	22	170	297	303
Lainakanta 31.12.		3 000	2 200	5 360	11 220	19 030	23 540	27 240